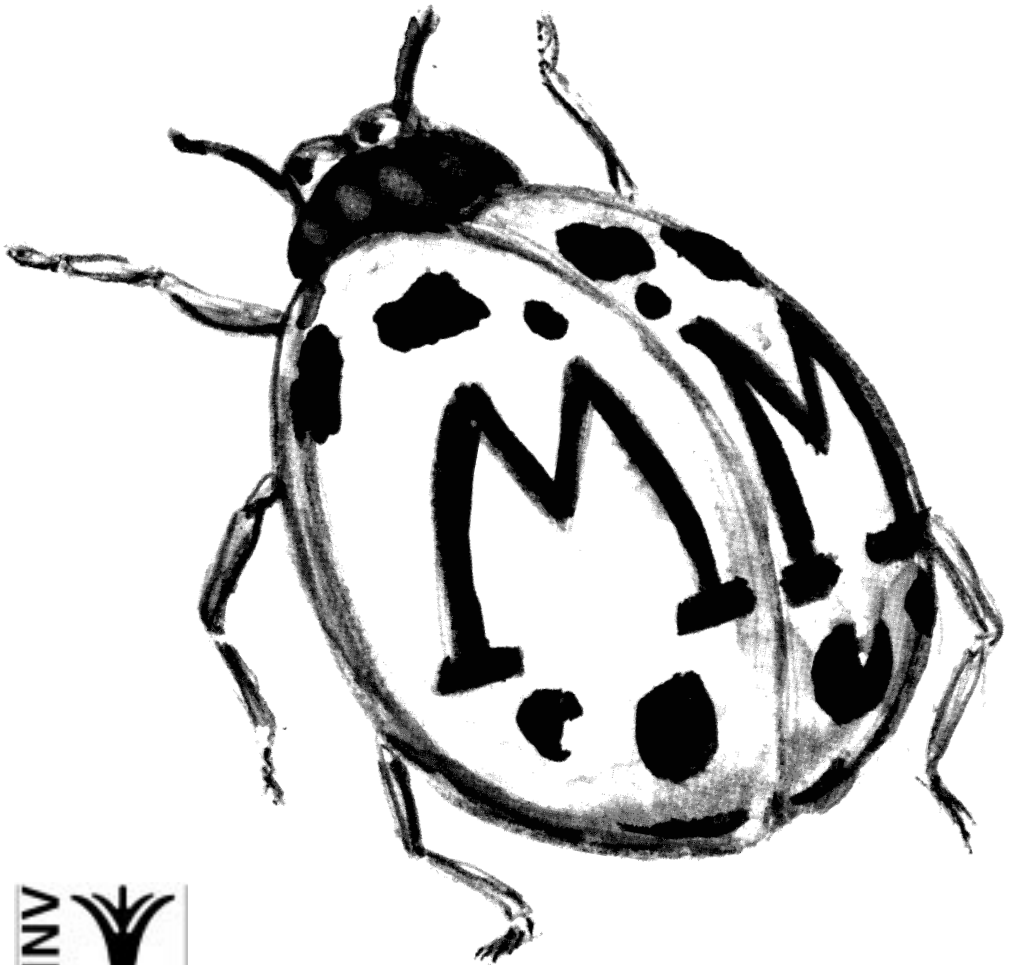

Het Hoornblad

nr. 26 winter 2000

afdeling
Hoorn/West-Friesland

Informatie en mededelingenblad van de KNNV-afdeling Hoorn/West-Friesland

Verschijnt 4x per jaar (januari, april, juli en oktober)

Sluitingsdatum kopij: 7 maart 2000

Redactie: Jan en Ina Marbus, Dorpsstraat 10A, 1689 EV Zwaag
Egbert Baars, Yellowlaan 24, 1695 HV Blokker

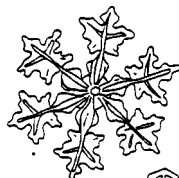
e-mail: dehoornbloem@hetnet.nl of hoorn@knnv.nl

Internet: <http://www.knnv.nl/hoorn>

Verzending: Willy Mantel, Schout 57, 1625 BR Hoorn

INHOUD VAN HET HOORNBLAD NR. 26

- blz. 3 Activiteiten
4-5 Toelichting op de activiteiten
6 Van het bestuur
7 Memoriam
8 Duurzaam Hoorn
9 Beemster (3)
10 Slakkenexcursie
11 Zeevangwandeling
12 Vlinderwerkgroep
13 Vlinderwaarnemingen 1999 / Duikers in Den Oever
14 Plantenwerkgroep
15 Pierenwaaien / Muizenballen
16-17 Millenniumpuzzel
18 Suyderbraek
19 Vogelwerkgroep / Steenuilproject /
IBA-gebieden / Broedvogelatlas
20 Steenuilen Hauwert
21 Smienten tellen
22 Marthontelling
23 Gierzwaluwdakpannen / Heeft het gestormd? / SOVON-dag
24 Contributie
25 Cursussen
26 Milieuoadviesgroep
27 Sporenonderzoek
28 "Landje van Naber"
29 "De Hoornbloem"
30 Wat is er gezien?
31 Algemene informatie voor nieuwe leden

Activiteitenprogramma

JANUARI

- zondag 9 Nieuwjaarswandeling Beetskoog-polder, zie toelichting.
donderdag 13 Vogelwerkgroep, zie blz. 19
zondag 23 De Putten bij Petten-voegelexcursie, zie toelichting
dinsdag 25 "De natuurresevaten van SBB in West-Friesland en Friesland"
door Cees Schaper, zie toelichting

FEBRUARI

- zaterdag 5 Workshop schelpen/slakken in De Hoombloem, zie blz. 29
zaterdag 12 Botanische Dag over Dijkflora, zie Natura januari
zaterdag 12 Excursie Suyderbraeck bij Scharwoude, zie toelichting
dinsdag 15 Jaarvergadering + "Bomen over bomen", zie toelichting
zaterdag 19 Werkochtend rietlandje bij boerderij "Zwaluwenoord"
Schardam, zie toelichting
donderdag 24 Vwg-bijeenkomst, zie blz. 19
zondag 27 Ganzenexcursie Friesland met Jan Marbus, zie toelichting

MAART

- dinsdag 7 Bijeenkomst Landje van Naber, zie blz. 28
woensdag 8 Start Vogelcursus, zie blz. 25
zondag 12 Bezoek Streekbos met Gerard Hermans, zie toelichting
dinsdag 14 Vlinderwerkgroep, zie blz. 12
zaterdag 18 Schelpenstrandje maken landje van Naber, zie toelichting
dinsdag 21 "Libellen", door Cees Ooijevaar, zie toelichting
donderdag 23 Vwg-bijeenkomst, zie blz. 19
zaterdag 25 Workshop hydrobiologie in De Hoornbloem, zie blz. 29
donderdag 30 Plantenwerkgroep, zie blz. 14

APRIL (om alvast te noteren)

- zaterdag 1 Fietstocht Leekerlanden, zie toelichting
dinsdag 11 "Op ontdekkingsreis met de KNNV" door Jan en Ina Marbus
dinsdag 18 Vlinderwerkgroep, zie blz. 12
zaterdag 29 Bezoek Vooroever

REDACTIONEEL

Met ingang van deze nieuwe jaargang in de 21e eeuw verschijnt Het Hoornblad ieder kwartaal. Dankzij het aanbod van veel kopij en veel medewerking is de redactie in de gelegenheid 4x per jaar een Hoornblad samen te stellen. De overgang naar een andere drukker werkte in gunstige zin mee

Bestuur van de Afdeling Hoorn en de Redactie van "Het Hoornblad" wensen u allen, die wij de afgelopen weken nog niet persoonlijk hebben kunnen ontmoeten, vanaf deze plaats een met fraai groen omzoomde en gezonde millenniumwisseling toe en spreken de hoop uit, dat wij elkaar in het jaar 2000 nog regelmatig mogen ontmoeten. In het bijzonder die mensen, die in het afgelopen jaar een geliefde hebben verloren, wensen wij heel veel sterkte toe in deze dagen van terugblikken.

Toelichting activiteitenprogramma

Zondag 9 januari: De nieuwjaarswandeling. Deze keer lopen we met Alberdien Weg (0229-542856) door de Beetskoog-polder (**Kleine zwanen**) van Oudendijk naar Beets en weer terug langs de ringvaart ($\pm 6 \text{ km} = 2,5 \text{ uur}$). We eten snert bij Les Deux Ponts. Vertrek 9.00 uur Dampten, Hoorn. Terug $\pm 13.00 \text{ uur}$.

Zondag 23 januari: Uitwaaien bij de Hondsbossche zeewering en misschien ontdekken we **Dwerg-** of **Witbuikrotganzen** o l v. Resi Zabel, telefoon (0229) 23 05 24. Vertrek 8.45 uur Dampten, Hoorn. Terug $\pm 13.30 \text{ uur}$.

Dinsdag 25 januari: Lezing "De natuurreservaten van SBB in West-Friesland en Friesland".

Spreker: Cees Schaper te Enkhuizen.

Velen van ons zijn bekend met de activiteiten van ons medelid Cees Schaper voor Staatsbosbeheer. Cees wil ons vanavond vertellen over zijn veldwaarnemingen en de landschappen van "zijn" reservaten en West-Friesland en Friesland. Cees illustreert zijn lezing met fraaie dia's van eigen hand.

Zaterdag 12 februari: Excursie Suyderbraeck. Dit natuurontwikkelingsproject bij Scharwoude is interessant om te volgen. Achter het oude spoorwegstation is een stuk grasland van 15 ha omgevormd tot een natuurlijk waterrijk landschap. We worden rondgeleid door Ineke Kraaijeveld (bioloog) die nauw betrokken is bij de aanleg van dit stuk "nieuwe natuur op de hoek". In de nieuwgebouwde orangerie zal zij aan de hand van foto's en tekeningen de ontwikkeling van Suyderbraeck toelichten, waarna een wandeling door het gebied ons verder zal helpen. Vertrek 9.00 uur met de fiets vanaf het station Hoorn (bij de fietsenstalling). 9.30 uur start excursie Scharwoude (duur 3 uur, laarzen meenemen).

Inlichtingen Ben Pronk (0229) 54 15 47.

Dinsdag 15 februari: Jaarvergadering en lezing "Bomen over bomen".

Spreker: Max Deen te Nibbixwoud. Na de jaarvergadering zal ons eigen afdelingslid Max Deen, in zijn bevolgen vertelstijl, ons aan de hand van demonstratiemateriaal, een blik gunnen op onverwachte, opvallende en typerende dingen uit het bomenleven. In dit voor onze bomen zo kale seizoen blijkt nog genoeg interessants te beleven, zeker als Max Deen de verteller is.

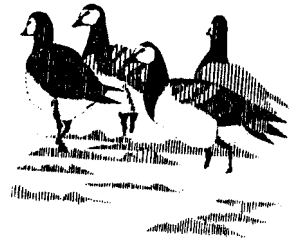
Zaterdag 19 februari: Om de onderliggende plantengroei van het rietlandje bij de boerderij van Fam.

Zomer een kans te geven gaan we een ochtend met Ab van Dorp het rietveld onder handen nemen. Het heeft meer succes wanneer we dit handmatig doen. We fietsen vanaf begin Westerdijk om 9.00 uur heen en komen ca. 9.30 uur bij "Zwaluwenoord" in Schardam aan. Er wordt gewerkt tot ongeveer 13.00 uur. Voor koffie wordt gezorgd.

Zondag 27 februari: Ganzenexcursie Friesland.

In nog steeds toenemende mate is ons land van belang als winterverblijf voor ganzen. Nergens kun je dat beter ervaren als tijdens een tocht door Zuid-West Friesland. De weilanden zijn bedekt met zwermen Kol- en Brandganzen. De lucht vol met hun geluiden en overvliegende groepjes. We bezoeken ook enkele vogelkijkhutten. De excursie is heel weersgevoelig; neem zonodig warme kleding en laarzen mee (naast koek en zopie). Vertrek Dampten Hoorn 8.45 uur.

Terug Hoorn ± 16.00 uur. Exc. leiding Jan Marbus, (0229) 23 04 19.

Zondag 12 maart: Vandaag gaan we met Gerard Hemans een wandeling maken door het Streekbos, en omdat er bijna geen bladeren zijn zien we vast wel andere opmerkelijke zaken en kunnen we even bomen over onderhoud. Vertrek 8.45 uur van parkeerterrein Dampten aankomst 9.15 uur in het Streekbos. Terug 12.00 uur.

Zaterdag 18 maart: Het door KNNV-ers in maart 1992 aangelegde schepenstrandje op het Landje van Naber wordt deze morgen hersteld.

Er zal een verse lading schelpen worden gehaald vanaf een schelpenbank langs het Hoornse Hop. Wie mee wil doen met deze gezellige klus komt om 10 uur bij het Landje van Naber vanwaar we de schelpen gaan ophalen en er vervolgens een mooie rug op het Landje mee gaan maken. Laarzen aan en evt. schep mee. Voor koffie en groter gereedschap wordt gezorgd. Inlichtingen Ben Pronk (0229) 54 15 47.

Dinsdag 21 maart: Lezing "Libellen",

Spreker: Cees Ooijevaar te Camperduin.

Libellen stonden in 1999 binnen de KNNV volop in de belangstelling. Ook het komende seizoen zullen weer velen naar deze schitterende insecten genieten. Cees kent onze inheemse libellenbevolking als geen ander. Bovendien heeft hij van alle inheemse soorten prachtige dia's gemaakt. Alle ingrediënten voor een boeiende avond zijn aanwezig!

Zaterdag 1 april Vandaag gaan we een fietstochtje maken (25 km) door het West-Friese landschap.

Via het Keern rijden we naar Wognum (Oude gouw) -

Braarsdorpermeerpolder(dijkje) - Noordermeer - Grote Zomerdijk en via Bobbeldijk (Grootweg) over Berkhout weer terug. Het fietstochtje is niet zo lang, maar dan blijft er genoeg tijd over om nog naar vogels te kijken (Noordermeer-Buitendijkse landen en de Hulk) en stil te staan bij opmerkelijke dingen in het landschap. Op de terugweg fietsen we ook nog langs de plek waar windmolens komen te staan (Lijsbeth Tysweg). Parkeerplaats Dampten 8.45 uur terug 12.00 uur. Inlichtingen Dick Jong (0229) 24 55 43.

Tenzij anders vermeld zijn alle lezingen in het gebouw "De Harmonie" in de Achterstraat 23 te Hoorn en beginnen om 20:00 uur. De zaal is vanaf 19:30 uur geopend. Voor informatie m.b.t. de excursies bellen met vermelde nummers.

Van achter de Bestuurstafel

Het bestuur is inmiddels drie keer bijeen gekomen. Op 2 september was het onderwerp de Windmolenparken in de gemeente Westerkoggenland langs de Liesbeth Thijsweg en bij de Dorpsweg (Oudendijk). Op zich hebben wij geen bezwaar tegen schone energie, maar met de plaatsing van deze molens daar hadden we meer moeite. Dit hebben we ook kenbaar gemaakt op een informatieavond bij de betreffende gemeente. Dat we daar niet alleen in stonden bleek wel uit het aantal mensen, dat die avond bijwoonde. Wij zagen deze molens graag op een andere locatie. Verschillende bezwaarschriften worden gevolgd door een beroepsprocedure, waar wij niet aan deelnemen.

Verder werd in deze vergadering besproken, dat het mogelijk is om de convo niet 3 keer maar **4 keer** per jaar te laten verschijnen. Dit komt, omdat wij een drukker hebben gevonden, die zo goedkoop is dat dit kan zonder dat de totale drukkosten hoger worden.

Van het Hoofdbestuur kwam de mededeling dat de afdracht in 2001 zal moeten worden verhoogd, omdat de baten de kosten niet meer dekken. Zie verder blz. 24.

De vergadering van 7 oktober werd gewijd aan het vaststellen van vergaderagenda voor de komende periode, zodat iedereen weet, wanneer er vergaderingen zijn. Dan werd verder het onderwerp Gierzwaluwpannen geëvalueerd. Deze zijn inmiddels op het Mr. Cornelispand aangebracht. Iedereen kan ze zien zitten en wij hopen dat de Gierzwaluwen dat ook doen en daar ook gebruik van maken.

Op de vergadering van 11 november gingen onze gedachten al uit naar het volgende voorjaar en de zomer, m.a.w. het Pinksterkamp en het Zomerkamp. Dat bleek al met al moeilijker dan we dachten. Heel veel locaties waren al vol. Als alles goed gaat, gaan we met de Pinksterdagen naar Millingen. Tijdens deze vergadering werd ook gedacht om een aantal avonden te organiseren waar per avond slechts een vogelsoort wordt besproken. Verder werden de problemen rond de polder Zeevang en de Beemster besproken. U leest elders meer hierover.

Michel Kleij, voorzitter

In 1999 hebben we de volgende leden mogen begroeten.

M. Bosch, Hoorn
C.J.P. Schoon, Wijdenes
G. & N. Otter, Hoogkarspel
E. Evers, Hoorn
G. Nooij & W. Deen, Hoorn
R. van Bakel & M. Oei, Oosthuizen
A. Roobeek, Lutjebroek
R. Vendel, Hoorn

In memoriam Piet Langenberg

Het bericht dat Piet in de nacht van woensdag op donderdag 6 oktober door een hartstilstand was overleden kwam aan als iets, dat op zo'n moment niet werkelijk kan worden bevat. Een man die enkele dagen daarvoor nog volop plannen met ons doorneemt over de toekomst van het Landje van Naber. Piet was als KNNV-lid iemand die actief meehielp de doelstellingen van de KNNV vorm te geven. Als de werkelijkheid tot ons doordringt beseffen we dat wij geen beroep meer kunnen doen op Piet. Wat blijft is de herinnering.

Als KNNV-er was Piet een enthousiaste deelnemer van veel activiteiten die de KNNV opzette. Pinksterkampen, zomerkampen, excursies, vogelwerkgroepavonden en lezingavonden, als hij even kon dan was hij er ook. Vaak kwam hij wat later, want ervoor moest hij nog even dit of even dat. Maar... hij kwam. De verstoring van de weidevogels in de Westerkoggepolder door landingsrechten voor Ultralight vliegtuigjes voerde Piet naar de Gemeenteraad van Westerkoggenland. Hij dacht mee over de knelpunten in de Ecologische Hoofdstructuur. Ook het beschoeiingsplan van Waterschap West-Friesland werd door hem kritisch gevolgd. Met zijn eigen batdetector monitoren van vleermuizen in Berkhout...Piet was een man van het veld. Waar kun je zoiets beter uitwerking geven dan op Het Landje van Naber?

Het laatste jaar nam hij de contacten

met Jacob Wijnker (de boer op het Landje van Naber) op zich. Ook de waterhuishouding kwam onder beheer van Piet. Hij ontpopte zich steeds meer als een natuurbouwer. Zijn manier van natuureducatie naar kinderen zal de herinnering aan deze man blijvend maken. De schooljeugd van Berkhout leerde bij hem de weidevogels kennen. Met de heftruck mochten ze in het torenvalkennest kijken. Ook bezorgde hij tijdens de hooiwerkzaamheden afgelopen september tientallen kinderen uit de Grote Waal de avond van hun leven. Op zijn niet te evenaren wijze wist hij deze kinderen te motiveren en de hooiwerkzaamheden te doen volbrengen. Het ritje boven op de hooiwagen als ultieme beloning staat zeker bij die kinderen, voor altijd geboekt als zoete herinnering aan hun jeugdijaren bij het landje van Naber. Piet, bedankt !

Namens al je KNNV-vrienden, Ben Pronk

Ik heb mijn wagen vol geladen,
rijdend door het buigend riet,
schallen blij kinderstemmen,
Kijk! daar vliegt een Bonte Piet.

Langs de dijk en blauwe hemel,
wuiwend in de felle zon,
verdwijnend in de verre verte,
terug zoals het ooit begon.

Henny

Platform duurzaam Hoorn

In Rio de Janeiro kwamen in 1992 deelne-
mende landen bij elkaar onder de vlag van
de Ver. Naties om te praten over het
Milieu. Er kwam een actieplan over de
duurzame ontwikkeling in de 21e eeuw.
Dat plan werd genoemd: **Agenda 21**. Aan
alle gemeenten in de wereld werd
gevraagd om ook iets dergelijks uit te
werken. Dat werd genoemd de LOKALE
Agenda 21, of kort gezegd LA21.

In Hoorn kwamen op het eind van
1995 verschillende organisaties en
verenigingen in de kerk aan de Grote
Oost bij elkaar om daarover te discus-
siëren. Iedere vereniging kon daar
gedachten naar voren brengen hoe zij
dachten vanuit hun optiek gestalte te
geven aan de LA21. Ook onze afde-
ling was daarbij aanwezig.

Het uiteindelijke resultaat was, dat er
in Hoorn een Platform werd opgericht,
in maart 1996, om aan de LA21 meer
iets concreets te maken. De naam
werd: **Platform Duurzaam Hoorn**.

Een jaar later werden werk en ver-
gadervorm en de verschillende
activiteiten, die tijdens de eerste zit-
ting naar voren werden gebracht, op
papier gezet voor nadere uitwerking.
Het Platform mocht gevraagd en
ongevraagd advies geven over
duurzaamheid. Maar wat is nu duur-
zaamheid? Ook daar worstelde het
Platform mee. Daarom werden vier
werkgroepen in het leven geroepen,
n.l. een werkgroep **Mobiliteit**, een
werkgroep **Voorlichting**, een werk-
groep **Natuur- en Milieu** en een werk-
groep **Woonkwaliteit**. En verder wordt

het Platform (afgekort PDH) onder-
steund door een milieumambtenaar en
de stichting Netwerk in Hoorn.

Maar met dat gevraagd en
ongevraagd advies aan de gemeente
dat ging een beetje moeilijk.
Dientengevolge heeft het PDH naar
een andere weg gezocht om toch iets
aan LA21 te kunnen doen.

Het resultaat kent u inmiddels. Het
PDH ging twee openbare duurzaam-
heidsdebatten houden in Hoorn. Daar
is veel werk voor verzet. Het laatste
debat was op 20 november. Het is de
bedoeling de resultaten van deze
debatten te gaan samenvatten in en
"Groen boekje" en dat begin van het
volgende jaar aan te bieden aan de
gemeente Hoorn. Dit alles om het
PDH meer bekendheid te geven, niet
alleen bij de gemeente, maar ook bij
de inwoners van Hoorn.

Iedereen kan lid worden van het PDH.
Er is geen drempel, er is geen con-
tributie. Het PDH vraagt alleen maar,
dat men wilt meedenken over een
wereld waar de duurzaamheid de
boventoon voert. Daarom doet de
KNNV hier ook aan mee. Dit alles uit
onze optiek van het behoud van na-
tuur en landschap.

Michel Kleij, PDH-lid, namens de KNNV

Beemster (3)

Het is u natuurlijk al bekend, dat er min of meer problemen zijn in deze droogmakerij. Veel sloten en slootjes worden gedempt. En niet alleen dat, er wordt ook stevig "gewerkt" aan peilverlagingen. Dit alles ten behoeve van de agrariër. Deze wil de opbrengsten van zijn land vergroten en elke vierkante meter tot het uiterste benutten. Dat is natuurlijk zijn goed recht, maar daarbij worden heel veel dingen uit het oog verloren. Om zijn gewassen zo (in ieder geval voor het oog) fris mogelijk te doen uitzien worden allerlei middelen aangewend om daaraan tegemoet te komen. Dit noemen wij dan gewasbeschermingsmiddelen. Vroeger heette dat gewoon vergiften. Door het woord te veranderen, verander je ook de gedachte er achter, nietwaar?

En verder? "Ach, een slootje dicht!" dat gaat nog. Maar inmiddels is al meer dan 50 km (sic!) verdwenen. Dat geeft te denken. Dan moet je dus snel aan de bel trekken. En dat doen we dan ook.

Door het regelmatig dempen van waterwegen, het gebruik maken van gewasbeschermingsmiddelen, en peilverlagingen (waarvoor uitdroging van de grond) creëer je een landschap, dat aan aantrekkelijkheid gaat inboeten. Het wordt uniform. Ook de nog aanwezige natuur gaat grotendeels verloren. De kleine waterwegen dreigen niets meer te herbergen. Allelei soorten planten verdwijnen. Het gevolg daarvan is, dat insecten, vlin-ders en libellen verdwijnen en daarna diverse vogelsoorten, die juist in een dergelijk land-schap thuishoren.

BEZWAARSCHRIFTEN

Zoals in mijn vorige stukjes reeds is gezegd heeft de KNNV daar een paar bedenkingen over gezonden naar het daarvoor verant-woordelijke waterschap. In eerste instantie d.m.v. van bezwaarschriften. En ook door een brief te zenden naar alle hoofdingelanden en

heemraden van dit waterschap (waterschap "De Waterlanden" in Midden-Beemster). Deze brief kon door ons ten tijde van een openbare zitting nader worden toegelicht. Ook werd deze brief verder behandeld in de commissie "Water" van het dit waterschap. De resultaten moeten we nog afwachten, maar gezien de opgedane ervaringen houden wij ons hart vast. Ook hebben wij de provincie van het één en ander op de hoogte gebracht.

Onze bezwaarschriften werden verworpen, vanwege niet-ontvankelijk te zijn. Dit hebben we aangevochten bij de rechtbank in Haarlem. Daarvoor werden we op 9 novem-ber opgeroepen en hebben voor een meer-voudige kamer de door de KNNV uitgespro-ken verontrusting richting waterschap "De Waterlanden" en de door haar niet-ontvanke-lijkheidsverklaring nader toegelicht. Uitspraak is bepaald op 20 december 1999.

WERELDERFGOED

Inmiddels is de droogmakerij "Beemster" door de UNESCO op lijst van Wereld Erfgoed geplaatst. Dat betekent, dat deze droogmak-erij een bijzonder cultureel gebied is door zijn vormgeving en het technisch vernuft uit de 17e eeuw. Dit technische staaltje van Hollands vakmanschap dreigt door de con-stante dempingen geweld te worden aangedaan.

Wij mogen de gemeente "Beemster" feliciteren met de plaatsing van de droog-makerij op de zo juist genoemde lijst, maar dit houdt wel in dat men thans ook een ver-antwoordelijkheid heeft binnen gehaald ten aanzien van het bewaren en bewaken van een dergelijk waardevol gebied. Dat men waarschijnlijk in de gemeente Beemster een feestje houdt, dat is logisch, maar na de borrel komt ook het afwassen!

Michel Kleij

Slakkenexcursie

Op zondag 10 oktober had een achttal KNNV-ers het voorrecht om onder leiding van Henk Mienis op zoektocht te gaan naar slakken en schelpen in het Julianapark in Hoorn. Het was zacht, bewolkt en vochtig weer, ideaal slakkenweer! Om uitdroging te voorkomen houden vooral naaktslakken zich overdag schuil onder stenen, stukken hout e.d., terwijl ze 's nachts of na een regenbui actief worden en tevoorschijn komen. Huisjesslakken zijn wat dat betreft wat minder kwetsbaar, maar mijden toch ook meestal de zon en droge plekken.

Het eerste gebiedje dat we bezochten, lag naast het parkeerterrein en was net heringericht. Hier vonden we vooral de **Gevlekte akkerslak**, een beige naaktslakje met een gemarmerd achterlijf. Nadat we de parkeerplaats overgestoken waren, zouden we ook de **Kleine akkerslak** vinden. Verder kwamen we de **Donkere wegslak** tegen, die in kleur kan variëren van oranje, steenrood tot bruin of bijna zwart. De voetzoom van de volwassen exemplaren is meestal oranje. Deze bekende naaktslak kan wel een lengte van 15 cm bereiken en leeft van planten en dode dieren. Ook werd er onder een steen een **Kielslak** gevonden, weer een naaktslak met een scherpe, bolle rug, die vooral in rust duidelijk te zien was.

Ook vonden we huisjesslakken: o.a. de **Gewone tuinslak** (geel of roze met bruine strepen), en de **Grote glanslak** (een roofofslak met een plat, gedraaid huisje). Ook een roofofslak is de **Kleine kelderglanslak**, die zijn slachtoffers in de zenuwstreng nek bijt om hem daarna op te peuzelen. De **Gewone barnsteenslak** met een doorschijnend barnsteengeel bol huisje, voedt zich evenals

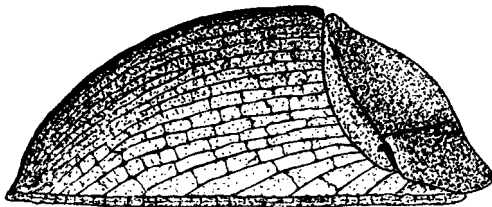
de meeste landslakken met plantaardig voedsel.

De grootste huisjesslak in West-Nederland die steeds meer in tuinen voorkomt is de **Segrijnslak** (lichtbruin huis met donkere strepen en vlekken). Van oorsprong is hij niet inheems, maar werd in groenten vanuit Zuid-Europa naar onze streken gebracht.

We vonden veel lege huisjes van waterslakken: **Schijfhoren**, **Stompe moerasslak** en **Poelslak**. Aan de waterkant vonden we de **Gerekte zwanenmossel**, de **Bolle stroommossel** en de **Driehoeksmossel**.

Bijna alle landslakken hebben 2 paar voelhorens, de ogen zitten aan het langste paar. In de onderste voelhorens zitten tast- en reukzintuigen. Waterslakken hebben maar 1 paar voelhorens. Mede door de boeiende verteltrant van Henk Mienis was het een leerzame excursie.

Aaf Korver

Kielslak

NIEUWE SOORT VOOR NEDERLAND

De kielslak is ondertussen gedetermineerd door de specialist op dit gebied, de Pool Prof. Wiktor. Het blijkt te gaan om **Milax nigricans**, een nieuwe soort voor de malacofauna van Nederland! Binnenkort kunnen dus meer malacologen in het Julianapark verwacht worden!

Excursie Zeevangpolder 28-11-1999

De chauffeuse van Connexion bij het station in Hoorn keek haar ogen uit: Er stonden wel 20 personen te wachten op zondagmorgen 09.00 uur, gewapend met verrekijkers en andere apparaten. Na even de roeken op de Noorderveemarkt te hebben bekeken en ons te hebben verbaasd over waar de nesten nu gebleven zijn, stapten we in. Even later stapten we bij de halte Klemweg in de Zeevang uit.

Na een welkomstwoord door Ben Pronk togen we de polder in, met het windje in de rug. Al wandelend tot de eerste stop, waar er nog velen van zouden volgen. Ben gaf ons enthousiast een boeiend verhaal over het ontstaan van de polder aan de hand van een grondsoortenkaart. Zo liepen we al genietend verder de polder door, genietend van de weidse vergezichten. Treffend waar deze uitdrukking vandaan komt. Overal zaten groepjes **Smienten**, bij een recente telling zaten er wel 25.000! Nu waren het er beduidend minder, waarschijnlijk omdat er zaterdag jagers door de weilanden waren gegaan. Hun buit, 3 hazen en twee Wilde eenden, hing bij een woning aan een lat.

Een **Buizerd** deed intussen enkele groepjes Smienten opschrikken, waarop ze met hun karakteristieke roep opvlogen.

Even verderop zat een groepje zwanen in het weiland. De telescoop werd opgesteld en jawel, er zaten vijf Kleine zwanen tussen. Nadat bijna iedereen even door de telescoop had gekeken, liepen we weer verder. Ondertussen vloog er nog een groepje van elf **Nijlganzen** langs. Bij Warder zat een hele groep ganzen en zwanen vlak langs de weg. Een prachtig gezicht! Het waren **Grauwe ganzen** en een paar **Kolganzen**. Ook zaten er zo'n 60 **Kleine zwanen** bij. Weer stelde Ben zijn

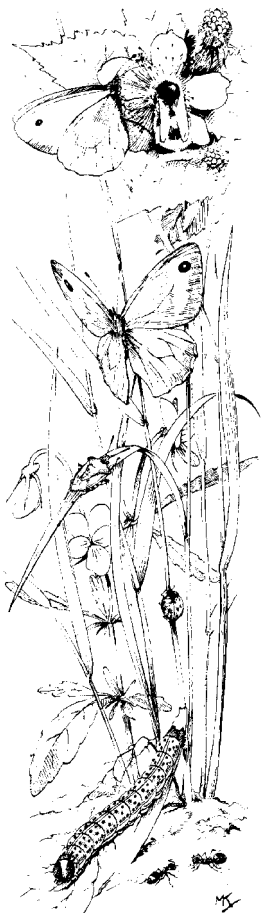
telescoop op en konden we ze zeer goed bekijken. Ondertussen liepen enkelen al verder, ze roken de koffie in Warder. Hierdoor liepen ze vlak langs de ganzen en zwanen. De nekken gingen allemaal omhoog, net een grote rij kaarsen! Enkele ganzen vlogen hierdoor op, maar de meeste bleven zitten. Zo konden we nog wat dichterbij komen en zagen we dat een Kleine zwaan een kleurring om zijn nek had. Nadat deze was afgelezen en geneeerd togen we weer verder.

Op de dijk bij Warder genoot iedereen vervolgens van de meegebrachte koffie en broodjes. Met nieuwe energie liepen we daarna over de dijk naar Etersheim. Over de polder beneden ons vloog nog een prachtig vrouwtje **Blauwe kiekendief**, met kenmerkende witte stuit. We volgden op de dijk het schapenpaadje en al ras zaten de schoenzolen onder een laag schapenmest. Dat kon de pret niet drukken want er viel genoeg te zien, onder andere een enorme groep **Brilduikers**, een tiental **Toppereenden**, weer een langsvliegende groep Nijlganzen en een schitterend paartje **Middelste zaagbekken** dobberend op het Markermeer. Bij Etersheim was ook nog een **Sperwer** aan het jagen en zaten er weer twee Nijlganzen, je ziet ze steeds vaker.

Helaas tikte de tijd maar door en zo namen we om 14.00 uur de bus weer terug naar Hoorn. Ben, nog bedankt voor de leuke leerzame dag, volgend jaar weer?

Kees Schoon

Vlinder-/Libellenwerkgroep

1999 is wat betreft de vlinders en libellen al met al een redelijk jaar geweest. Dat kwam met name door een mooie tweede helft van de zomer en de warme nazomer. Een beknopt overzicht van wat er aan vlinders en libellen is gezien staat in dit Hoornblad. We hopen dat de vlinders zich vorig jaar goed hebben kunnen voortplanten, wat resulteert in meer waarnemingen in het eerste jaar van het nieuwe millennium.

Onze werkgroep is nu een aantal jaar bezig de nodige gegevens te verzamelen om een goed beeld te krijgen van de vlinderbevolking in ons waarnemingengebied. Maar ons gebied kent nog vele witte vlekken. Dat zijn gebieden waar nog geen waarnemingen van bekend zijn. De Vlinderstichting is echter bezig om een atlas van de Nederlandse dagvlinders uit te brengen. 2000 geldt hierin als laatste jaar waarin gegevens verzameld kunnen worden. Als we willen dat ons gebied in de atlas goed tot uitdrukking komt moeten we dit jaar serieus aan de slag. Daarom hebben we voor de eerste werkgroepavond Klaas Kaag van de afd. Den Helder uitgenodigd. Klaas zal ons helpen met tips voor onderzoekjes en inventarisaties. Op deze avond gaan we bespreken wat we in het komende seizoen allemaal gaan doen. Daarnaast komen de eventuele eerste vlinderwaarnemingen van dit jaar aan bod, of misschien heeft iemand wel iets meegenomen wat we kunnen determineren. Dat laatste kan dood of levend materiaal zijn of foto's.

De data voor de eerste twee werkgroepavonden zijn **14 maart** en **18 april 2000**. De avonden beginnen om 20.00 uur in "De Hoornbloem" (Dorpsstraat 10A, Zwaag).

Op **22 januari 2000** is er een landelijke vlinderwerkgroependag in het bezoekerscentrum Kennemerduinen. Hier kunnen maximaal twee personen naar toe.

Belangstellenden kunnen zich melden bij Eric de Vroome. Wie deze dag aan zich voorbij wil laten gaan kan ook naar de landelijke Vlinderdag op **4 maart 2000**. Op moment van schrijven van dit stukje zijn verdere gegevens niet bekend. Voor meer informatie kunt u bij Eric de Vroome terecht.

Tot ziens op de eerste vlinder/libellen werkgroepavond!

Coordinator Eric de Vroome (0229) 571078

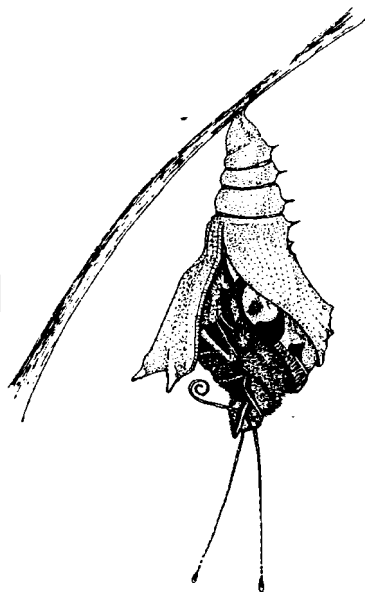
Vlinderwaarnemingen uit 1999

EERSTE WAARNEMING

Kleine vos	13-mrt	Oosterkoog / Andijk
Citroenvlinder	13-mrt	Hoorn / Andijk
Gehakelde Aurelia	13-mrt	Zwaag
Dagpauwoog	29-mrt	Hoorn / Egboetswater
Groot Koolwitje	10-apr	Wognum
Klein Koolwitje	19-apr	Hoorn
Boomblauwtje	23-apr	Hoorn
Atalanta	26-apr	Atalanta
Muntvlinder	11-mei	Wognum
Klein geaderd witje	17-mei	Wognum
Argusvlinder	29-mei	Avenhorn
Landkaartje	18-jun	Hoorn
Distelvlinder	16-jul	Avenhorn
Gamma-uil	18-jul	Berkhout

LAATSTE WAARNEMING

Atalanta	3-nov	De Nek
Kleine Vos	1-nov	De Nek
Dagpauwoog	30-okt	Zwaag
Gamma-uil	28-okt	Wognum
Distelvlinder	13-okt	Avenhorn
Argusvlinder	26-sep	Zanddepot
Groot Koolwitje	25-sep	Hoorn
Gehakelde Aurelia	23-sep	Avenhorn
Klein geaderd witje	3-sep	Wognum

Duikers in Den Oever

Op zaterdag 18 december hielden we een succesvolle vogel excursie over het eiland Wieringen. Er werd rondgekeken bij het Normerven, Vatrop en rond de haven van Den Oever. Het heldere zicht (noordenwind, zonnig) zorgde voor een mooie kijk op **Pijlstaarten**, **Wulpen**, **Rotganzen**, baltsende **Zaagbekken (Middelste en Grote)**.

Bijzonder waren de waarnemingen bij Den Oever: **Kuifduiker** (3), **Roodhalsfuut**, **Parelduiker** en **IJsduiker**.

Ina Marbus

Plantenwerkgroep

Onze werkgroep bestaat maar uit een klein aantal mensen. Hiervan is er één actief in haar woonplaats **Hem**, langs de berm en op het land rond haar woning en tuin, een streeplijst in te vullen. Twee leden verkennen in sommige delen van Risdam-Zuid in Hoorn de **ecologische oevers**. Deze oevers zijn 4 jaar geleden door de gemeente getracht natuurlijker te maken. Het is nog niet helemaal duidelijk of het een succes is, maar er is wel hoop. Het aantal plantensoorten neemt toe. Het natuurgebiedje **Egboetswater**, heeft op de streeplijst niet veel bijzonders opgeleverd, maar is wel op gezette tijden bekeken door de werkgroep. Ook hebben we aan de noordkant van Wervershoof eind april het **Overhoekbos** bekeken. Misschien was het te vroeg in de tijd, maar de vorige jaren gevonden Rietorchissen waren er (nog) niet. Verder is door twee leden het "Willem Wiese Park" geïnventariseerd. Daar werden leuke planten aangetroffen zoals **Gevlekt longkruid** (*Pulmonaria officinalis*) en **Geelhartje** (*Linum catharticum*). We wachten af of deze blijvend zullen zijn. Ook de Gemeente heeft een streeplijst van dit park gekregen.

De grootste activiteit van onze werkgroep heeft zich dit jaar geconcentreerd op ons natuurterreintje "Het Landje van Naber" aan de Hulk. Het gebied is ziltig en heeft daardoor leuke planten als **Moeraszoutgras** (*Triglochin palustris*), **Zulte** (*Aster tripolicum*) en **Zittende zannichellia**.

De eerstvolgende bijeenkomst van de plantenwerkgroep zal zijn op donderdag 30 maart van 20.00 - 22.00 uur in De Hoornbloem. Speciale aandacht voor de voorjaarsbloeiers / stinzeplanten.

Tijdens de ruim 40 excursies, die onze afdeling dit jaar maakte, worden natuurlijk ook de nodige planten gevonden en op naam gebracht, maar dat is meer hap en snap werk.

De speciale plantenwerkgroepavonden hebben dit herfstseizoen in het teken van **grassen** gestaan. Het is niet eenvoudig gedroogd gras te determineren.

De lezing van 28 sept. door Aldert Gutter over sporen planten opende voor ons misschien weer een nieuw perspectief om iets aan mossen te doen. We hebben microscopen in de afdeling, die ook hun nut bewijzen bij grassen.

Aardig was dat er drie waarnemingen zijn gedaan van **orchissen** verspreid over heel Hoorn: Risdam-Noord, Risdam-Zuid, Zuiderhout. Spontaan in particuliere tuinen, twee al voor het 2e jaar. Hopelijk ook in 2000, zodat ze goed gedetermineerd kunnen worden. Door het maaien en schonen van de wegbermen en sloten veranderen onze onderzoeksgebiedjes steeds weer. Zo blijft er altijd wisseling in waarnemingen en dat maakt het steeds boeiend om ook met planten bezig te zijn.

Coördinator Willy Mantel-den Bakker,
Schout 57,
1625 BR Hoorn (0229) 230591

Pierewaaien

Onder de witte rook van de wolkige wolken liepen wij over de lange pier te waaien. Aan de horizon vlogen glinsterende meeuwen en over het strand deden de Drieteenstrandlopers en de Paarse strandlopers een wedstrijdje wie het hardste kon strandlopen. De eenpotige Drieteenstrandloper verloor uiteraard die wedstrijd. Hij liep merkwaardig huppelend tussen de rest door, zijn kostje bij elkaar te scharrelen. De zon scheen uitbundig en de vissers haalden menig gulletje naar binnen. Een van onze jonge wandelaartjes, getooid in een gele regenjas, ontfermde zich over een Keepje dat zich vermoedelijk tegen een basalt- (natuurlijk bedoel ik beton, maar dat klinkt zo hard) blok te pletter had gevlogen. Zelfs de grote Zilvermeeuw verdween in de rugzak tot aller verbazing. Zijn staart stak er nog uit. Het meisje van zeg maar negen jaar vermeldde trots dat ze thuis deze vogels gingen prepareren.

Met onze hand voor de ogen tuurden wij de horizon af, terwijl we eigenlijk wel wisten dat het vergeefse moeite zou zijn. Geen vogeltrek in velden of wegen, laat staan zee, te zien. Een echte vogelaar zoals Jan Marbus, weet dat je het bij Oostenwind kunt schudden...

Henny van der Groep

Het muizenbal

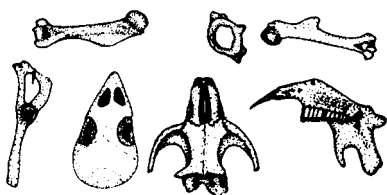
Weer was er een groots feest georganiseerd in de ballroom van Huize Marbus. De zaal zat vol met deelnemers, die met gespannen blik op het tijdstip van aanvang wachtte.

Het couvert lag klaar en bestond vanavond uit extra ogen, waaronder een echte microscoop, prikpennetjes en pincetten. Deze keer kwam Ben Pronk ietwat aangeslagen binnen met zijn Assepoester. Zij lag gestresst met haar oogjes naar de hemel te staren. Dat was natuurlijk niet de bedoeling. Helaas was zij vermoedelijk het slachtoffer van wormen zoals Ina ons troostend vertelde. Dat schijnt bij de familie (bos)muis veel voor te komen. De bak met 15 ballen werd spoedig binnen gebracht en er werd meegedeeld dat het de braakballen van een kerkuil uit de Wieringermeer betrof. Aan ons om te uit te pluizen in welk restaurant deze uil zijn maaltijd had genuttigd. Daar gingen we en in hoog tempo lag de tafel bezaaid met restanten van de veel voorkomende huisspitsmuis, een enkele veldspitser, dwerg- en bosspitsmuis en de ordinaire bosmuis. Het was duidelijk, Heer uil had niet bij van der Valk gegeten. Dit betrof

een restaurant waar men vliegend, culinaire hoogstandjes verrichtte.

Assepoester die van plan was geweest om klokslag twaalf het bal te verlaten, gaf voortijdig de geest. En mistroostig verlieten wij het zoals gewoonlijk, geslaagde feestje.

Henny van der Groep

Suyderbraeck

NATUURONTWIKKELING DOOR PARTICULIER INITIATIEF.

Pal achter de lintbebouwing van Scharwoude tussen het oude spoorwegstationnetje en de Zesstedenweg is vanaf oktober 1999 veel veranderd aan het landschap. Tot dan toe lag daar een stuk weiland en werd er geboerd zoals op zoveel stukjes in de omgeving. Pieter Baarsma bewoner van het oude spoorwegstation werd in 1997 de nieuwe eigenaar van het stuk groen. Dit was de aanzet tot de verandering. Het heeft er toe geleid dat een waterrijk gebied is ontstaan. Dit is een goede basis voor natte natuur.

Met het oprichten van de stichting Tafeleend met in het bestuur mensen die thuiszijn in de natuur van Noord-Holland (o.a. Jos Teeuwisse directeur van het Noord Hollands Landschap) heeft Baarsma bestuurlijk een goede know-how om zich heen geschaard. Een goed geargumenteerde subsidie aanvraag voor de inrichting van het gebied bewijst

het nut van zo'n opzet. Na de toewijzing van de subsidie kon de aanleg van het natuurontwikkelingsproject van start.

Het 15 ha grote terrein is vergraven zodat de oude waterlopen weer zichtbaar zijn en de voormalige braak hersteld. Om de grote hoeveelheden grond die vrij kwamen bij het graven van de waterlopen verantwoord te verzetten, is aan de westzijde langs de Zesstedenweg een aarden wal aangelegd. In deze aarden wal is door vrijwilligers, waar onder een aantal KNNVers meegeholpen met het maken van een vleermuiskelder.

VLEERMUISWINTERVERBLIJF ONDER AARDEN WAL

Joost Verbeek vond dat wie de kans niet moesten laten schieten en Pieter Baarsma helpen met de aanleg en inrichting van dit winterverblijf voor de vleermuizen. Joost gaat de kelder komende jaren monitoren zodat de resultaten van de verrichte arbeid worden vastgelegd.

Het meewerken met de bouw trouwens was een gezellig samenzijn van enthousiaste natuurliefhebbers onderling. Het metselen van verschillende muurtjes die zo ruw mogelijk moesten zijn om de toekomstige bewoners houvast te geven werd geanimeerd geklaard. Pieter Baarsma zorgde samen met Ineke Kraayenveld voor de gastvrijheid met een lunch een goed glas eigen gemaakte wijn en goede gesprekstof. De kennismaking met Suyderbraeck smaakt naar meer. De excursie zaterdag 12 februari is voor ieder de mogelijkheid om kennis te maken met Suyderbraeck.

Ben Pronk

Vogelwerkgroep

De vogelwerkgroepavonden worden de laatste tijd druk bezocht. Er is sprake van een gezellige drukte waarbij alle actuele vogelperikelen tegen het licht worden gehouden. De grote opkomst wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door het gastvrije onthaal van Jan en Ina Marbus in het studiecentrum van de Hoornbloem. Naast het vaste waarnemingenrondje werd oa gesproken over ons Steenuilenproject, IBA-gebieden, Atlasproject 1998-2000.

De volgende bijeenkomsten zijn op:

- **13 januari;**
- **24 februari** en
- **23 maart**, van 20.00 - 22.00 uur in "De Hoornbloem" in Zwaag.

STEENUILENPROJECT

Voorgesteld is om een meerjaren onderzoek naar de Steenuil in een deel van ons werkgebied uit te voeren. Hiervoor willen wij het komend seizoen alle Steenuilen registreren die voorkomen in Westfriesland tussen Hoorn en Enkhuizen, rechts van de A-7. Dit gebied bestrijkt in ieder geval de polders Drieban en Schellinkhout. Ik roep de lezer hierbij op om alle waargenomen Steenuilen in dit gebied het komende seizoen te noteren. Van belang is in ieder geval de datum en het (dichtsbij gelegen)adres van het pand waarop de Steenuil zat, maar aanvullende informatie is van harte welkom. Dit project wordt in samenwerking uitgevoerd met de provinciale steenuilenwerkgroep.

IBA-GEBIEDEN

De Zeevang is een van de polders die als **Important Bird Area** was opgegeven. Aktueel wordt onderzocht of bepaalde vogelsoorten inderdaad dusdanig veel voorkomen dat men van een IBA-gebied kan spreken, d.w.z. of de 1%-norm wordt overschreden. Tot onze grote schrik werd dat namelijk betwijfeld door de SOVON. De Zeevang staat op de nominatie om als IBA te worden afgevoerd. Gelukkig kon de wvg op het laatste moment de midwintertelling van 1999 presenteren waarbij 15.000 Smienten in de polder werden waargenomen. Recent hebben Ben Pronk en Theo Konijn een telling uitgevoerd waarbij maar liefst 30.000 Smienten werden geteld. Het lijkt erop dat de IBA-nominatie hierbij is gered, zie ook blz. 21.

BROEDVOGELATLAS 1998-2000

Dit belooft een hele mooie atlas te worden. Tijdens de SOVON-dag op 27 november in Amersfoort werd een tipje van de sluier opgelicht. Ons werkgebied springt er goed uit. Voor 2000 moeten de blokken 14.58 en 19.16 nog afgemaakt worden. De twee laatste blokken 14.56 en 14.57 moeten nog verdeeld worden. Wie o wie?

Steenuilen in Hauwert

In het eerste kwartaal van 1996 reed ik met Marco van der Lee mee na een bezoek aan de vogelwerkgroep. Marco had zijn cassetterecorder mee en probeerde in Hauwert een antwoord van een Steenuil op te vangen. Het was al vrij laat en we boften dat er weinig verkeer was.

Bij de eerste boerderij vanaf de Van der Deureweg, met wat grote bomen erom heen, stopten we. De roep van de Steenuil werd ten gehore gebracht. Met spanning wachtten we af en jawel, na een korte tijd werd de roep beantwoord. In de buurt van een boomgaard probeerden we het nog eens. Ook hier kregen we respons. We vermoedden dat het geluid uit een loopstal naast de fruittuin kwam.

De volgende drie stopplaatsen tot het kruispunt leverden niets op, ondanks het feit dat mij bekend was, dat op één lokatie tot enkele jaren ervoor een

Steenuil in een oud schuurtje broedde. Door een storm was de nestgelegenheid echter in elkaar gewaaid. Bij een boerderij in de buurt werd nadien wel een Steenuil in een stapel autobanden en bij een opgewipte dakpan in de nok gesignaleerd, maar jongen werden er niet gezien.

Na het kruispunt stopten we bij een huis, waarvan de bewoner me al eens opgebeld had. Hij vertelde dat hij bijna elke avond eenzelfde geluid hoorde en imiteerde een Steenuil! Hij deed dat zo goed dat ik niet twijfelde toen hij me vroeg wat het was. Voor de zekerheid gaf ik hem mijn cassettebandje, zodat hij het geluid meteen als hij het hoorde, kon vergelijken. Ook hier hadden we nu echter geen geluk.

Maar een halve kilometer verder was het wel raak. De roep kwam bij een boerderij vandaan en niet, zoals ik verwacht had, bij een huis er schuin tegenover, waar al verschillende jaren met succes gebruikt gemaakt werd van een nestkast.

Bij een fruittuin een paar honderd meter verder kregen we zelfs antwoord van twee kanten en ook bij de laatste boerderij had Marco geluk.

Het was een leuke en spannende ervaring. Behalve bij de laatste boerderij kwamen op alle lokaties of in de buurt ervan broedgevallen voort.

Aaf Korver.

Smienten tellen

Ben Pronk was zaterdag 20 november om 10 uur bij me in Warder. Het weer kon beter, maar na de middag zou het opknappen.

We zouden 't op een speciale manier doen: we gingen de aantallen Smienten direct invullen op de kaart. We konden meteen op de Westeweg beginnen te tellen, want voor en achter ons huis zaten de Fluiteenden al.

Via Middellie ging de reis langs de Beemsterringvaart naar Hobrede. Hier zaten opvallend veel **Smienten**, vergezeld van **Goudplevieren**, **Wulpen**, **Kieviten** etc. Richting Kwadijk zaten veel minder vogels. Ben had gelukkig koffie mee, zodat we mooi even de tussenstand konden opmaken: we zaten toch al dicht tegen de 10.000 aan!

We reden Kwadijk door om via 't Zeevangsdijkje Middellie weer op te zoeken, waar er aan beide kanten ook heel wat zaten. Via de Klemweg staken we de oude E10 over om door 't reservaatgebied naar Westeweg nr. 6 te rijden, nadat we hier de Smienten geteld hadden.

Smienten houden van breed water, liefst hoog water en dat is hier volop te vinden. De meeste Smienten zitten dan ook op of rond de Eye, de veenstroom die van Oosthuizen naar Edam stroomt door het reservaatgebied van Staatsbosbeheer.

We troffen hier zelfs een concentratie aan van zo'n 4000 Smienten. Dat telt lekker aan dus! We deden de Molenweg nog even aan, waar we nog een groepje **Kramsvogels** in de kijker kregen. Maar ons doel was natuurlijk

Smienten tellen. Nu werd het even tijd voor een broodje. We waren het er beide over eens dat het grootste gedeelte van onze missie er wel op zat.

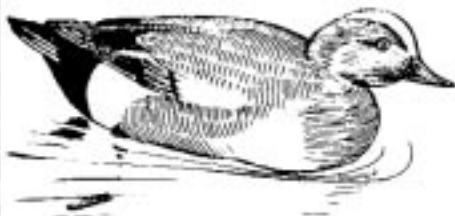
Om ca. 14.00 uur stapten we weer in de auto. Het weer zag er nu heel wat vriendelijker uit. We reden Warder uit tot de IJsselmeerdijk en keken even over de dijk heen. Hier zaten ze dus ook, maar dat is moeilijk tellen! We reden richting Edam; het viel hier wat tegen met de aantallen. Een paar km. voor Edam kwamen we terecht in het land van de ganzen en **Kleine zwanen**, Goudplevieren en Wulpen.

Via het Oorgat zochten we de Kooiweg op waar een hele groep Smienten de lucht in ging. Via de parallelweg langs de oude E10 telden we de laatste Smienten. Zo was het wel genoeg ook: 5 uur Smienten tellen!

Wat zagen we nog meer? **Grote Zaagbekken**, **Buizerds**, **Slechtvalk**, **Hazen** (waarvan er een rechtop stond en met zijn voorpoten zat te klapperen!).

Onder de koffie maakten we de balans op. We hadden **30.000** Smienten geteld. Tel daar nog eens de ca. **10.000** bij op die op het IJsselmeer bivakkeerden en we zitten op het respectabele aantal van **40.000 Smienten!**

Theo Konijn

Verslag Marathontelling 8 mei 1999

Door omstandigheden is het niet gelukt om in het vorige Hoornblad verslag te doen van de marathontelling op 8 mei 1999 bij het Landje van Naber en de Hulk. Daarom volgt ietwat laat alsnog een beknopt verslag.

Op deze dag werd in beide terreinen een permanente waarnemingspost ingestalleerd die om de twee uur door verse waarnemers werd bemand. Vanaf 6.00 uur werd door 15 leden, in groepjes van 2 personen tot ver in de middag de vogelbewegingen op en rond de terreinen gevolgd en genoteerd. Het doel van deze telling was om een indruk te krijgen van mogelijke trekactiviteit, gezellig vogelen en eventuele passanten voorlichten over onze beheersactiviteiten in het Landje van Naber. Uit voorgaande tellingen is bekend dat in deze gebieden tijdens de trek de vogelbevolking gedurende de dag behoorlijk kan wisselen. Echter 8 mei 1999 was een rustige dag qua vogeltrek.

's Morgens vroeg werden groepjes Spreeuwen opgemerkt tot 200 ex. In de loop van de dag geringe fourageertrek van Blauwe reiger en Aalscholver. Langstrekking of kort pleisterend werden gezien: Buizerd (3), Boomvalk (1), Regenwulp (2), Sperwer (1), Zwarte Ruiters (1), Groenpootruiter (2), Kempmaan (15), Oeverloper (2), Gele kwikstaart (1) en Graspieper (1). Langer pleisterend werden de volgende soorten opgemerkt: Fuut (6), Indische gans (1), Knobbelzwaan (max. 70), Blauwe reiger (3), Lepelaar (1), Kackling gans (max 71), Kogans (2), Grauwe gans (2), Brandgans (7), Witte kwikstaart, Smient (1 paar!),

Groenling, Boerenzwaluw, Huiswaluw, Gierzwaluw, Winterkoning, Putter, Huismus, Heggemus, Merel, Braamsluiper, Kneu, Kokmeeuw, Zilvermeeuw, Stormmeeuw, Visdief, Bruine kiekendief, Postduif, Houtduif, Wintertortel, Zwarte kraai, Ekster en Kauw.

Door de weinige trekactiviteit werd de aandacht vooral gericht op de aanwezige broedvogels. In de Hulk werden 6 broedparen Kluten opgemerkt en in het Landje van Naber kon van nabij het broeden van 1 paar worden gevolgd. Vastgesteld werd dat beide ouders afwisselend de eieren bebroeden. Een oplettende waarnemer zag in de loop van de morgen dat een van de ouders met eierschalen rondliep en 's middags, alsof de Kluten het voor ons zo hadden gepland, kropen drie pulli uit het ei. De pasgeboren Kluten mochten van moeders korte wandelingetjes maken en verdwenen daarna weer snel onder haar donspakket. In de Hulk werd ook een Kleine plevier opgemerkt. Mogelijk heeft deze stiekerd toch weer in dit gebied gebroed. Verder werden de volgende broedvogels vastgesteld: Kackling gans, Kogans, Grutto, Tureluur, Kievit, Scholekster, Tafeleend, Wilde eend, Krakeend, Slobeend, Kuifeend, Waterhoen en Meerkoet.

Ko van Gent

Gierzwaluwdakpannen

Met het symbolisch leggen van de eerste Gierzwaluwdakpan op het appartementencomplex Mr. Cornelis aan het Kleine Noord in Hoorn is voor ons het Gierzwaluwproject daar afgesloten. Het betekent echter geenszins dat nu ook al de zaken die mis gaan met de broedgelegenheid voor Gierzwaluwen in de stad Hoorn zijn opgelost. Er is niets structureel veranderd wat het verstoren in de broedtijd van de Gierzwaluw aangaat!

Feit is dat er 20 Gierzwaluwdakpannen liggen op het mijnsinziens zeer verantwoord van vormgeving zijnd complex Mr. Cornelis. De pannen zijn allen aan de zgn. koude kant van het pand aangebracht. Dit na overleg met de Gierzwaluugroep Nederland. Als u langs het pand rijdt kunt u ze op het dak zien als bolletjes, netjes op een rij, drie aan drie. De pannen liggen zo dat er volgens ons een gunstige invliegkans is. Misschien leuk om de komende jaren bij voorbijgaan opletend te zijn daar op de hoek van de Veemarkt en het Scharloo.

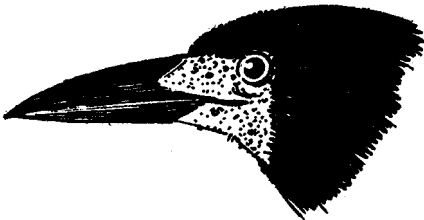
Ben Pronk

Heeft het zo hard gestormd.....?

Voorjaar '99 hebben we verheugd vastgesteld dat de Roekenvestiging in de Hoornse binnenstad zich uitbreidde. Boven in de hoge Platanen op de Noorderveemarkt zagen we de vogels hun nesten bouwen. Minstens 6 paar was daar actief. Op de grond vond je de sporen van hun activiteit: veel takjes, braakballen en natuurlijk uitwerpselen.

Bij het vertrek van de Zeevangexcursie op 28 november viel het op: waar zijn de Roekennesten gebleven? Nu alle blaadjes van de bomen zijn, moet je die nesten toch kunnen zien. Maar er is niets meer dat op een beginnende Roekenkolonie duidt. Nou zal er best een nest uit kunnen waaien, maar 6 stuks... in één keer... helemaal weg? Wat is hier gebeurd? Wie heeft het antwoord op de vraag: **WAAR ZIJN DE ROEKENNESTEN GEBLEVEN?**

Jan Marbus

SOVON-dag

Zaterdag 27 november was de landelijke Vogeldag georganiseerd door SOVON, deze keer weer in De Flint te Amersfoort. Zes KNNV'ers van onze afdeling reisden er heen om informatie op te doen uit de vele lezinkjes, infostands en wandelgangen. Behalve de materialen en ideeën die je opdoet is het ontmoeten van bekenden ook een van de prettige kanten van zo'n landelijke dag.

Contributie 2000

In dit Hoornblad treft u een acceptgiro aan om de contributie over 2000 te kunnen betalen. Het bedrag voor de leden bedraagt f37,50 en, indien van toepassing, f10,- extra voor huisgenootleden.

De penningmeester verzoekt u vriendelijk om de contributie z.s.m. te voldoen, liefst voor 1 maart 2000. Mocht om de een of andere reden de acceptgiro niet in het Hoornblad zitten, dan kunt u het verschuldigde bedrag ook overmaken op:

giro 3553986 t.n.v.,
penn. KNNV afd Hoorn,
Veenrug 37,
1687 WN Wognum.

Alvast bedankt.

Eric de Vroome, penningmeester

CONTRIBUTIEVERHOOGING

Het Hoofdbestuur heeft aan de afdelingen (via de pas ingestelde Beleidsraad) een voorstel gedaan om de **afdracht** (dat is een bedrag dat de afdeling aan het Hoofdbestuur afdraagt in mindering van de aan de leden gevraagde contributie) te verhogen met f 5,00 voor leden en voor huisgenootleden met f 2,50. Dat betekent, dat de afdracht van f 27,50 stijgt naar f 32,50 voor leden en van huisgenootleden van f 10,00 naar f 12,50. En dat met ingang van 1 januari 2000.

Toen dat voorstel bij de Beleidsraad op tafel werd gelegd, was men daar niet gelukkig mee. In eerste instantie, omdat niet werd onderbouwd waarom en waarom juist dit bedrag en ten tweede omdat het voor veel penningmeesters niet doenlijk is om dat al op 01-01-2000 te doen ingaan. Veel jaarvergaderingen van afdelingen vinden pas in februari plaats en daar dient een dergelijke aankondiging toch te worden gedaan. Dat zou dan

impliceren, dat de afdeling een jaar de eerdergenoemde bedragen ergens uit eigen middelen moet halen. Het voorstel werd dan ook niet geaccordeerd.

Edoch, de nood is hoog. De KNNV teert al in op haar vermogen, ondanks allerlei vormen van bezuiniging. Ook stelt het Hoofdbestuur, dat de laatste afdrachtverhoging pas in 1991 had plaatsgevonden. En iedereen kan zich wel voorstellen, dat dit een niet gewenste ontwikkeling is.

De Beleidsraad was het met een verhoging wel eens, maar niet in 2000. Dus dat wordt dan in 2001.

Dit betekent voor onze afdeling dat ook bij ons aan een verhoging van de contributie niet valt te ontkomen.

Andere afdelingen kennen nu al contributies van om en nabij de f 60,00! Wij zijn dus genoodzaakt op de eerstvolgende vergadering bij u het verzoek neer te leggen om akkoord te gaan met een verhoging van uw bijdrage in het jaar 2001 van f 37,50 naar f 45,00. En, dan blijven wij nog aan de lage kant.

Michel Kleij, voorzitter

CERTIFICATEN

Omdat de KNNV in 2000 dus een gat in de begroting dreigt te krijgen terwijl er juist veel geld nodig is voor het eeuwfeest, bedacht een trouw lid het volgende plan: leden die de KNNV een warm hart toedragen kunnen eenmalig een certificaat van ondersteuning aanschaffen. Deze certificaten zijn er in de waarden van 25, 50, 100 en 250 gulden. Ze worden u op naam toegezonden na ontvangst van uw bijdrage op giro 3458335 t.n.v. KNNV beheerscommissie Schiedam. Helpt u ons over de drempel naar de volgende eeuw, de tweede eeuw KNNV?
Bij voorbaat onze hartelijke dank!

Cursussen

"Bezig zijn met de natuur" kan op veel manieren. Sinds enkele maanden zwegen enige KNNV'ers (waaronder 2 bestuursleden!) aan de **natuurgidsencursus**.

Samen met de KMTP organiseerde onze KNNV-afdeling dit najaar voor de tweede maal de cursus "**Natuurlijk Tuinieren**". Ook deze versie was weer helemaal volgeboekt. Helaas hebben niet alle cursisten tot het eind meegedraaid. Voor sommigen blijft het spanningsveld tussen "natuur" en "tuinen" moeilijk begaanbaar. De volhouders waren wel enthousiast en gezien de wachtlijst zal een derde versie van de cursus ook wel komen.

CURSUS VOGELS KIJKEN

Dit voorjaar komt er bij voldoende deelname een aflevering van de beginner-cursus **VOGELS KIJKEN**. Deze keer aangevuld met het thema *vogelgeluiden / zang*. De cursus telt **6 avonden van 8 maart - 12 april** en **3 excursies**. De kosten bedragen *f* 35,- voor KNNV'ers, niet-leden betalen *f* 50,- De inhoud van de cursus betreft allerlei zaken die bij het vogelen horen:

**de bouw van vogels, soorten veren
kenmerken, verrekijkers
vogelboeken, notities maken
weidevogels, watervogels
goede vogelgebieden in onze omgeving**

De cursisten ontvangen een uitgebreide syllabus.

CURSUS INSECTEN

Een derde cursus waaraan gewerkt wordt gaat over **INSECTEN**. In de maanden **mei** en **juni** zijn de omstandigheden daar heel gunstig voor. In het volgende Hoornblad staat er meer over.

Inlichtingen en opgeven bij "De Hoornbloem": telefoon 0229-230 419

POFF-dag

Ons KNNV-gewest is nauw betrokken bij het proces om te komen tot samenwerking met andere groene organisaties in NH. In het vorige Hoornblad viel daarover te lezen. Zaterdag **13 november** was in Haarlem de eerste **Noordhollandse Natuurdag**. Van onze KNNV-afdeling waren er ruim 20 deelnemers! In totaal schatte men die dag ruim 400 bezoekers. Aan de KNNV-quiz deden ca. 100 personen mee, maar helaas weinigen hadden alle antwoorden goed. Het programma was veelzijdig en afwisselend. Afgezien van de minder gunstige accommodatie was vrijwel iedereen erg tevreden over deze dag.

De tweede Noordhollandse Natuurdag komt waarschijnlijk in februari 2001.

Milieu-adviesgroep

Als voorzitter van de milieu-adviesgroep van de gemeente Enkhuizen en lid van de mooie vereniging KNNV werd mij door de redactie van het "Hoornblad" gevraagd iets te schrijven over mijn werkzaamheden in deze groep.

Deze milieuadviesgroep **adviseert het college gevraagd en ongevraagd over het milieu in de breedste zin van het woord.**

De adviesgroep bestaat nu uit de volgende geledingen:

- Wethouder milieuzaken (ambtshalve toegevoegd);
- Voorzitter, KNNV;
- Secretaris, ambtenaar afdeling milieu;
- Adviseur, hoofd afdeling plantsoenen;
- Adviseur, politie Basiseenheid West-Friesland;
- Adviseur, consulentschap Natuur- en Milieueducatie Noord-Holland;
- IVN, afdeling West-Friesland;
- KMTP, afdeling Enkhuizen en omgeving;
- Stichting Natuur- en Milieu-educatief centrum De Witte Schuur;
- Drie leden namens de burgerij.

De milieuadviesgroep vergadert 6 maal per jaar op woensdagavond. De agenda voor deze vergadering wordt opgesteld door de secretaris in samenspraak met de voorzitter.

Om u een idee te geven wat er zoal op de agenda staat volgen hier een aantal onderwerpen:

- Kapvergunningen;
- Milieuzorg op scholen;
- CAW preventie van afval;
- Baggerdepot;
- Preventieproject banket- en bakkerijen;
- Bomenrenovatieplan;
- Ecolint/vaarroute Enkhuizen;

- Bomenverordening 1999 gemeente Enkhuizen.

Als de adviesgroep het nodig of raadzaam vindt worden voor bepaalde onderwerpen deskundigen als **gast-spreker** uitgenodigd. Bijvoorbeeld voor het onderwerp **baggerdepot**. Voor het Ecolint is de KNNV ook benaderd om een deel van dit lint te inventariseren voor wat betreft de flora en fauna. Eén onderwerp wil ik nader toelichten:

BOMENRENOVATIEPLAN.

Het concept bomenrenovatieplan is in de milieuc commissie besproken. Dit plan is tijdens een fietstocht toegelicht aan de milieuc commissie en de commissie Openbare Werken en Sociale Voorzieningen.

Verder was ook aanwezig de heer Kaljee van de Bomenstichting. Het plan bevat een dertigtal situaties rondom bomen waarbij enige vorm van ingrijpen gewenst, zo niet noodzakelijk is. Dit plan geeft een meerjarenplanning voor een periode van 4 jaar voor een aantal meer of minder ingrijpende renovaties m.b.t. boombeplantingen.

Na vaststelling zal per jaar een kapvergunning aangevraagd worden. Na de fietstocht heeft men gediscussieerd wat er wel en niet moest gebeuren met de bomen. Hierbij liepen de meningen soms erg uiteen. De adviezen heruit voortvloeiende zijn door de gemeente overgenomen. Het was dus een zinvolle fietstocht.

*Namens de Milieuadviesgroep,
KNNV-er Anne Heeringa*

Sporenonderzoek op herhaling

In december '99 en april 2000 worden de sporen van gebruikers van de doorgangen onder de A7 nogmaals onderzocht. De KNNV Hoorn/West-Friesland werkt hieraan mee door de sporenprenten te verzamelen.

In 1998 werden door Rijkswaterstaat zgn. loopbruggen in duikers onder de A7 aangebracht. Ook werden stobbenwanden onder viaducten o.a. bij Beets en Oudendijk aangelegd. Dit alles in het kader van aanleg van de Ecologische Hoofdstructuur. Op verzoek van Rijkswaterstaat werden deze aangebrachte voorzieningen aan duikers en viaducten onderzocht op gebruik. Met de inktbedden werden toen mooie sporenprenten vastgelegd. Een rapport wat hiervan is gemaakt heeft een aantal suggesties opgeleverd die aanpassingen inhielden aan de aangebrachte voorzieningen. Zo bleek de breedte van 40 cm van de balken in de duikers wat te smal. De balken zijn nu verbreed tot 70 à 80 cm.

In december zijn de inktbedden weer voor een week neergelegd; in april zal dit worden herhaald. Ook de stobbenwanden onder de viaducten van de A7 worden op sporen van gebruikers

gecontroleerd. Hier heeft men gekozen voor zandbedden. Nou ... zandbedden, het zijn meer stofbedden geworden. Zandbedden hebben niet het gewenste resultaat gebracht in 1998. Daarom is door o.a. Theo Konijn samen met Frits Boerwinkel en Floor van Vliet van Landschapsbeheer Noord-Holland kleistof als sporenbed uitgeprobeerd. De sporen bleken verrassend scherp in de fijne kleistof te worden afgedrukt. Door van deze afdrucken foto's te nemen werden ze echt vastgelegd. De kleistof wordt verkregen door ter plaatse aanwezige kleikluiten door een fijne zeef te voeren. Het materiaal kan hierna uitgestrooid worden op de te onderzoeken plaatsen.

Het sporenonderzoek wordt net als in 1998 door Landschapsbeheer Noord-Holland gecoördineerd. Wij als KNNV hebben o.a. met het Landje van Naber al vele jaren goede contacten met Landschapsbeheer. Op het verzoek om vrijwilligers voor het sporenonderzoek door Landschapsbeheer werd door ons positief gereageerd.

Wie ook direct met natuurontwikkeling wil bezig zijn bv. sporen onderzoek of weidevogelbescherming kan zich aanmelden d.m.v. een berichtje naar één van onze bestuursleden.

Ben Pronk

Landje van Naber

Beste Hoornbladlezers,
Jullie herinneren vast nog wel mijn oproep, in het voorjaarsnummer van dit jaar, voor medewerking aan het inventariseren van het "Landje van Naber". Deze oproep heeft geleid tot een enthousiaste groep die de afgelopen paar maanden druk in de weer is geweest om zoveel mogelijk dieren en planten op ons landje een naam te geven en ik mag wel zeggen dat de resultaten er mogen zijn. Wij, "de inventarisatiegroep", stonden te kijken van de hoeveelheid informatie die we in een aantal dagdelen hebben verzameld. Zonder jullie met alle details te vervelen wil ik toch een indicatie geven van de aantallen.

Tijdens de inventarisatie periode zijn er:

- 45 Vogels
- 53 Planten
- 2 Loopkevers
- 5 Lieveheersbeestjes
- 2 Libellen
- 1 Waterkever
- 5 Waterwantsen
- 6 Zoogdieren (behalve dan de schapen en koeien)
- 2 Vissen
- 1 Amfibie
- 2 Slakken
- 1 Bloedzuiger
- 1 Spin en
- 3 soorten Plankton benoemd.

Een goed resultaat van een "korte" inventarisatie periode, maar we zijn er nog niet.

Volgend jaar, in het vroege voorjaar, beginnen we weer en nu ook met een aantal echte aandachtspunten.

De muizeninventarisatie leverde nog niet genoeg soorten op. Dat wil zeggen dat er aanwijzingen zijn dat er meer soorten aanwezig zijn dan dat er dit jaar daadwerkelijk gevangen zijn.

De Groene Kikker die op het landje zit heeft nog niet zijn echte naam. Is het nu de Kleine Groene -, de Grote Groene - of de Middelste Groene Kikker.

Begin April zal er een begin gemaakt worden met een loopkeverinventarisatie. Dat wil zeggen dat er vallen geplaatst worden om loopkevers (en andere insecten) te vangen. Deze vallen zullen zo afgedekt worden dat kikkers, muizen en eventuele jonge vogels er niet in kunnen komen.

Natuurlijk gaan we ook gewoon door met het verzamelen van gegevens over groepen waar we al vertegenwoordigers van aangetroffen hebben. Ikzelf tel nog regelmatig de vogels op het landje en noteer dan natuurlijk gelijk andere opvallende waarnemingen en volgend jaar zullen jullie ons regelmatig in de sloot kunnen zien vissen.

Denk je nu, na het lezen van dit stukje; Ik wil daar best aan meewerken. Bijvoorbeeld bij de slootinventarisatie, bij het legen van de loopkevervallen of bij het legen van life-traps (muizenvallen). Dan kan dat natuurlijk altijd. Ik nodig je dan bij deze uit om de eerst komende bijeenkomst bij te wonen. Deze is op dinsdag 7 maart 2000, om 20.00 uur in "De Hoornbloem". Deze bijeenkomst zal gebruikt worden om werkafspraken te maken.

Ik hoop dat ik een beetje een beeld heb kunnen schetsen van onze resultaten en plannen voor de toekomst. Misschien tot ziens op 7 maart. Vriendelijke groeten,

Jan-Pieter de Krijger

"De Hoornbloem"

Dorpsstraat 10A, 1689 EV Zwaag
☎ (0229) 23 04 19, e-mail: dehoornbloem@hetnet.nl

BESTELLINGEN

Door wijzigingen in de organisatie bij de KNNV-Uitgeverij duurt het soms wat langer voor we de bestelde boeken binnen hebben. Hoewel de Hoornbloem altijd wel een kleine voorraad heeft is niet altijd alles in huis. Wie dus een bepaald boek zoekt kan dat beter bijtijds laten weten. Kopen via De Hoornbloem scheelt in ieder geval de verzendkosten en KNNV'ers betalen slechts de ledenprijs. Trouwens ook de artikelen van Vogelbescherming zijn bij "De Hoornbloem" verkrijgbaar.

WORKSHOPS

zaterdag **5 februari**: Determineren van (water-)slakken en schelpen aan de hand van veel boeken en tabellen. Neem je eigen vondsten (en boekjes) eventueel mee.

zaterdag **25 maart**: Workshop hydrobiologie. Met veel geduld en goede ogen valt er van alles te ontdekken in een potje slotwater. Voor binoculairs wordt gezorgd.

Beide workshops zijn van 9.30 tot 12.00 uur, graag van te voren aanmelden i.v.m. beperkte plaatsruimte!

NB.

Vriendelijk verzoek aan bezoekers van De Hoornbloem de auto aan de weg te parkeren. Geldt ook voor deelnemers aan workshops en werkgroepen! Fietsen kunnen gewoon voor de garagedeur gezet worden.

ZADEN

Aan de 10e editie van de zadenlijst wordt momenteel hard gewerkt. Na een vlotte oogstcampagne liggen alle zaden schoon in depot, met dank aan alle medewerkers!

Nu komt het inpakken en etiketteren van de zakjes. Ook hier maken vele handen licht werk. Een paar extra handjes zijn altijd welkom. Wie mee wil helpen zakjes plakken enz. kan terecht op donderdagmorgen **13, 20** en **27 januari** van 9.30 tot 12.00 uur aan de Dorpsstraat 10A in Zwaag.

JUBILEUM 2001

Inmiddels zijn we al met voorbereidingen gestart voor het eeuwfeest van de KNNV. Het jaar 2001 zal in het teken staan van 100 jaar veldbiologie.

NME

Ondertussen is er weer vooruitgang geboekt bij de realisatie van het MAC, milieuactiviteitencentrum en kinderboerderij in de Blokweer.. De gemeente Hoorn heeft het groene licht gegeven voor de bouw. Voorjaar 2000 volgt een voorlichtingsavond. Het

nme-centrum Witte Schuur in Enkhuizen heeft een nieuwe bemanning en kan daarom ruimere openingstijden bieden: woensdag t/m zondag van 13.30 - 16.00 uur.

Wat is er gezien?

Langs de dijk Enkhuizen-Lelystad werden in het Vooroevertje broedgevallen van een **Lepelaar** (1) en **Krooneend** (1) gemeld. Discutabel is of dit bij ons werkgebied hoort, maar leuk is het wel!

Tijdens de ganzen-zwanentelling in de Zeevang van half november werden **Rietganzen** en **Kleine Rietganzen** gemeld. Tevens een **Slechtvalk** en een **Roerdomp** nabij het gasstation Middellie.

Tussen 11 en 15 november is een groepje van maximaal 32 **Pestvogels** waargenomen langs de Schellinkhousterdijk. Verder nog geen andere meldingen in Westfriesland?

Op 15 november nog een verdwaalde **Zwarte zeeëend** langs de Nek. Enige tijd verbleven hier ook 6 **Eidereenden**. De vogeltrek langs de Nek is zo'n beetje afgelopen en er belooft weer een mooie lijst van de hand van Freek Musman aan te komen. Opmerkelijk zijn nog de 38 **Nijlganzen** die in een groep op de Uiterdijken verbleven op 22 november! Dit najaar zijn

IJsvogels gemeld in het Julianapark, Wijdenes en in Andijk.

Geen vogel, maar afsluitend nog een melding van de **Amerikaanse zoetwaterkreeft** die uit de Hoornse haven werd opgevisst door duikers. In het Westfries Dagblad werd gesproken van een zeldzame soort, maar dat schijnt wel mee te vallen *)

Ko van Gent

) Men sprak van de soort **Astacus astacus, maar dat is de in ons land wettelijk beschermde Rivierkreeft. De Amerikaanse Rivierkreeft (**Orconectes limosus**) heeft een ware opmars door ons land gemaakt vanuit het zuiden vanaf 1968. Men leze hierover in "Haringen in het IJ" van Martin Melchers en Geert Timmerman (red.)*

NATUURLIEFHEBBER?

Enthusiast over mooie dingen die u in de natuur ontdekt heeft en wilt u die ervaring graag met anderen delen?

Of vindt u het buiten prachtig maar zou u wel wat meer willen weten over dat landschap, zo'n plant of dier.....

**DOE DAN MEE MET DE KNNV!
DE VERENIGING VOOR VELDBIOLOGIE.**

Het is een club van actieve natuurliefhebbers.

Zo veelzijdig als de natuur, zo veel zijn de activiteiten van de KNNV!

Naast het programma van de plaatselijke/regionale afdelingen biedt de landelijke organisatie o.a.:

- het verenigingsblad *Natura* (6x per jaar)
- kampen en reizen
- allerlei werkgroepen (o.a. landschap, korstmossen)
- publikaties voor ledenprijs

Het landelijk bureau is gevestigd in Utrecht.
Daar is ook de KNNV- veldwinkel,

Oudegracht 237,
3511 NK Utrecht,
◆ 030-2314797

WILT U "HET HOORNBLAD" VAKER ONTVANGEN?

Gebruik dan onderstaande bon en wordt lid van de KNNV-afdeling Hoorn/West-Friesland. U bent dan ook automatisch lid van de landelijke KNNV. Het kost u slechts f 37,50 per jaar.

Opzegging van het lidmaatschap melden voor 1 november bij de ledenadministratie van de afdeling.

AANMELDINGSFORMULIER - S.V.P. INLEVEREN BIJ HET BESTUUR.

Ondergetekende meldt zich aan als:

- KNNV-lid (1 persoon f 37,50 per jaar)
- Gezinslid (meer dan 1 persoon op hetzelfde adres f 47,50 per jaar)

dhr./mevr.: voorletter(s) : ..... achternaam: .....

geboortejaar : ..... telefoon : .....

adres : .....

postcode + woonplaats : .....

specialiteiten of interesse: .....

naam huisgenoot : .....

geboortejaar : .....

specialiteit of interesse : .....

**Koninklijke Nederlandse
Natuurhistorische Vereniging**

Voorzitter : M. Kleij, Lijndraaier 149, 1625 ZV Hoorn, ☎ (0229) 23 05 24
Secretaris a.i.: E.J. Baars, Yellowlaan 24, 1695 HV Blokker, ☎ (0229) 24 95 46
Nat. hist. secr.: K. van Gent, Houtzaagmolen 165, 1622 HN Hoorn, ☎ (0229) 24 58 85
Penningm. &
Ledenadm. : E. de Vroome, Veenrug 37, 1687 WN Wognum, ☎ (0229) 57 10 78
Postgiro: 3553986
Leden : J.P. de Krijger, Weidemolen 98, 1622 KE Hoorn, ☎ (0229) 23 97 24
D. Jong, Plantage 8, 1695 BC Blokker, ☎ (0229) 24 55 43
C. van der Velden, Dukaat 29, 1628 PP Hoorn, ☎ (0229) 23 19 10
Erevoorzitter : J.A. Marbus, Dorpsstraat 10A, 1689 EV Zwaag, ☎ (0229) 23 04 19

het veld in met de KNNV!

**vereniging voor natuurbehoud...
natuurbeleving...
veldbiologie...**

DRUKWERK

PORT BETAALD
HOORN

AAN:

Afz. Ledenadm. KNNV
E. de Vroome
Veenrug 37
1687 WN Wognum
☎ (0229) 57 10 78